

DOCUMENTEN BETREFFENDE BRUGSE DRUKKERS
GREGORIUS WEYTS

Gregorius Weyts, zoon van de zager Laurens Weyts, was nog een kind toen hij als leerling van de Bogardenschool te Brugge werd opgenomen. In deze stedelijke onderwijsinrichting werden in de regel alleen weeskinderen aangevaard. In ieder geval moesten de nieuwe leerlingen aan drie voorwaarden voldoen: ze moesten behoeftig zijn, gaaf en gezond naar lichaam en geest en de leeftijd van 8 à 9 jaar bereikt hebben. Van de opneming af werd aan de leerlingen het gewone onderwijs van de tijd verstrekt. Voor het grootste gedeelte van de leerlingen nam dit gewone onderwijs op dertienjarige leeftijd een einde om vervangen te worden door beroepsopleiding bij een gevestigd meester doch onder het toezicht van het schoolbestuur.¹

Te beginnen met 24 juni 1555 werd Gregorius Weyts aldus in de leer gebracht bij de Brugse meester-drukker Jacob Janssuene,² die zich tegenover de school verbond zijn aangenomen leerknapp het drukkersbedrijf gedurende zes jaar aan te leren en hem tevens onderdak, voeding en verzorging naar behoren te verstrekken. Daarenboven moest Jacob Janssuene beloven een gouden muntstuk bij het eindigen van de voorgeschreven leertijd aan zijn leerknapp te schenken.

Het was een vaste gewoonte, dat de leerknapp na het einde van zijn leertijd nog enkele jaren bij een of ander meester als gezelschap ging werken, niet alleen om zich verder in het vak te bekwamen maar ook om in zijn onderhoud te voorzien en wat geld bijeen te krijgen met het oog op het huwelijk en eventuele vestiging als zelfstandig meester.

Het is niet met zekerheid gekend of Gregorius Weyts het ooit tot zelfstandig meester heeft gebracht. Wel weten wij dat hij drukker van beroep gebleven is, want hij wordt als dusdanig nog uitdrukkelijk vermeld in akten d.d. 27 juni 1566, 2 en 13 september 1569. In ieder geval hebben wij geen exemplaar van een van zijn drukken kunnen vin-

1. Vgl. A. Schouteet, *Een beschrijving van de Bogardenschool te Brugge omstreeks 1555 door Zeger van Male*, Brugge, 1960, blz. 11.

2. Over de drukker Jacob Janssuene is maar weinig bekend. Zie A. Visart de Bocarmé, *Recherches sur les imprimeurs brugeois*, Brugge, 1928, blz. 27.

den. En van zijn inschrijving als meester-drukker in het gilde van de librariërs, waaronder de drukkers te Brugge ressorteerden, zijn geen sporen overgebleven. Overigens zijn de gildeboeken voor de periode van 1555 tot 1618 verloren gegaan.³

Wanneer wij Gregorius Weyts in de zoëven genoemde akten van 1569 aantreffen is hij reeds gehuwd met Catharina vande Raverie en schijnt hij zich een benijdenswaardige welstand verworven te hebben, hetgeen voor een gewone ambachtsman doorgaans niet te bereiken was. Niet enkel bezat hij samen met zijn echtgenote een lijfrente van twee pond groot 's jaars, maar zij waren ook eigenaars van drie welgelegen woonhuizen te Brugge: op 16 maart 1570 kwamen zij in het bezit van een huis aan de oostzijde van de Sint-Katelijnestraat, op 9 februari 1573 van een huis aan de noordzijde van de Zilverstraat, en op 31 december 1574 van een huis aan de zuidzijde van de Zilverstraat.

Van het eerstgenoemde huis is Gregorius Weyts geen eigenaar gebleven, zodat bij zijn afsterven, die enkele tijd vóór december 1584 plaats had, zijn onroerend bezit uit de twee huizen in de Zilverstraat bestond. Bij de afwikkeling van zijn sterfhuis en de verdeling van zijn nagelaten bezit, is het huis aan de zuidzijde van de Zilverstraat overgegaan op Catharina, de enige dochter uit het huwelijk van Gregorius Weyts met Catharina vande Raverie, en het huis aan de noordzijde van de Zilverstraat op de weduwe van Gregorius Weyts, die deze eigendom op 22 november 1600 heeft verkocht.

Kunnen wij geen drukwerken van Gregorius Weyts aanwijzen, het bestaan ervan is daarom niet uitgesloten. Het is inderdaad goed mogelijk dat er in de een of de andere verzameling, hetzij van openbare of private aard, een dergelijk drukwerkje verscholen zit en wegens zijn kleine afmetingen en banale inhoud tot nog toe weinig de aandacht heeft getrokken. Wij richten dan ook een dringend verzoek tot de lezers ons te willen inlichten over drukwerken, hoe gering ook, die uit het atelier van Gregorius Weyts zijn voortgekomen.

A. SCHOUTEET

3. Vgl. A. Schouteet, *Inventaris van het archief van het voormalige gild van de librariërs... te Brugge*, in *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis « Société d'Emulation » te Brugge*, dl. C (1963), blz. 228-269.

1

1552 februari 7 - 1555 juni 24. — *Aantekening betreffende de opnemng van Gregorius Weyts als leerling van de Bogardenschool te Brugge en zijn uitbesteding bij de drukker Jacob Janszeune.*

Goorke Weyts, filius Lauereins, zagher deser stede, oudt (1) jaren, es ontfæen, in de platse van Augustinken de Haze, den VII^{em} sporcle 1551.

Goorke Weyts es besteet met Jacop Janssuene, prenter deser stede, den termyn van 6 jaren, beghinnende t' Sint-Jansmesse 1555; belooft hem tzelve ambocht te leeren ende hem te onderhouden volghende de costume deser scole, ten afsceeden te gheven enen Angelot (2) in specie (3).

Fonds van de Bogardenschool, register van de bursalen (4) over de jaren 1539-1632, fol. 10.

2

1566 juni 27. — *In vervanging van Lieven Ameel wordt de drukker Gregorius Weyts aangesteld tot voogd over Steven, de minderjarige zoon van Gerard Brycke en Martine Weyts.*

Gregoris Weyts, prentere, juravit voochd in stede van Lieven Amel, vertrocken, te vooren voochd met Cornelis Verlake, van Steven filius Geeraert Brycken by Martine Weyts, uxor. Actum XXVII^{em} wedemaent LXVI, present: Peres, overziendre, Spaers, Lucas, scepenen.

Weeskamer van Brugge, aantekenboek van eedsafleggingen door voogden over de jaren 1558-1574, fol. 42, nr. 4.

3

1569 september 2. — *Frans vander Burch draagt aan Jan Vincke de eigendom over van een huis, staande aan de Kuipersstraat te Brugge.*

... Voort dit voornoemde huus, daer hiervooren ghifte of ghegheven es, jaerlicx alleene belast met twee ponden grooten tsjaers lyfrente

1. In het handschrift niet ingevuld.

2. Naam van een gouden muntstuk.

3. Van deze aantekeningen wordt melding gemaakt in L. Gilliodts-van Severen, *Inventaire diplomatique des archives de l'ancienne Ecole Bogarde à Bruges*, dl. III, Brugge, 1900, blz. 1155.

4. Onder « bursalen » verstaat men kinderen, die ingevolge bijzondere stichtingen of beurzen in de Bogardenschool werden aanvaard.

ten twee lyfven, losselick den penninck thiene, die men tsjaers ghelt Gooris Weyts, prentere, ende Janneken, zyn wyf, lanxtlevende gheheel heffende...

Protocol van Jan Telleboom, klerk van de vier-schaar van Brugge, over de jaren 1569-1571, fol. 23 r.-v.

4

1569 september 13. — *Jan Vincke en zijn echtgenote Johanna de Voughenare dragen aan Anton Scheerbaert de eigendom over van een huis, staande aan de Kuipersstraat te Brugge.*

... Ende bovendien tzelve huus, daer hiervooren gifte of es ghegheven, alleene belast met twee ponden gr. tsjaers lyfrente ten twee lyfven, losselick den penninck thiene, die men ghelt Gooris Weyts, den prentere, ende zyn wyf, lanxtlevende gheheel heffende ...

T.a.p., fol. 26 r.-v.

5

1570 maart 16. — *Jan de Buuson en zijn echtgenote Marie vander Gracht dragen aan Gregorius Weyts de eigendom over van een huis aan de oostzijde van de Sinte-Katelijnestraat te Brugge.*

Sproncholf, Woestyne, XVIe maerte 1569. — Jan de Buuson ende Marie vander Gracht, zyn wyf, te vooren weduwe van Adriaen Delongueville, als ervvachtich van den huuse hiernaer verclaerst, dewelcke voorn. comparanten ghaven halm ende wettelicke gifte Gregooris Beyts (sic), present ende accepterende, ten tytele van loyalen coope jeghens alcandren ghedaen, van eenen huuse met datter toebehoort, staende ten voorhoofde in Sinte-Catelynestrate, an de oostzyde van der straete, naest den huuse wylen toebehoorende Cornelis van Blaseme, an de zuudzyde an d'een zyde, ende den huuse wylen toebehoorende Pieter Mallaert, an de noordzyde an d'ander zyde, achterwaerts streckende met eender platse van lande met gheemeene haghe ende boornepit metten huuze van den voorn. Cornelis van Blaseme totter erve toebehoorende Lievin Brulandt, den hofman, ende den hoirs van Jan de Thollenaere, al in zulcker vormen ende manieren als 't voors. huus ghestaen ende ghelegghen was, met conditiën indien tusschen den voors. acceptant ende eeneghe naestghelande questie viele ter causen van de ghemeentucht van den voors. boornepit, of dat denzelven acceptant mainteneerde eeneghe daeruit te weeren, dat dezelve acceptant ghehouden wordt dat te doene t'zynen pericle zonder by den comparanten danof eenich garant ghehouden zynde te doene; met XIII s. gr. tsjaers

gaende uuten voorn. huuse, voort den huuse van den voors. Cornelis van Blaseme, voort noch vier huusen wylen toebehoorende Loys Caboot midsgaders den huusinghen van den voorn. Lievin Brulandt ende Jan van Arie, al daerneffens ende ontrent staende, ten rechten landcheinse, daerof 't huus, daer hiervooren ghifte of ghegheven es, jaerlicx ghelden moet metten huuse van den voorn. Cornelis van Blaseme, an de zuudzyde daerneffens staende, II s. gr., te wetene: elc XII gr., ende alle d'ander huusen 't remenant, altyt in elcandren verbonden blyvende, die men ghelt naer uutwysen van de briefven danof zynde, zonder breeder lasten van renten, hoewel de oude lettren van ghifte verclaerde van noch XV s. gr., mids dat dezelve ghelost waeren, ende noch verbonden in VI lb. X s. gr. loopende schult jeghens Jooris Michiels, danof de comparanten beloofden tzelve huus te indempneren, ooc met conditien ende bespreken indien in toecommende tyden bevonden wierde dat men ter causen van deser vercoopinghe schuldich ware den twintichsten penninck ofte andere lasten te betalen der Conincklicke Majesteyt dat tzelve wesen zal ten laste van den acceptant, cum garant. Ende es te wetene dat de voorn. comparanten gherecht waeren in 't voors. huus te wetene: in d'een helft als bezitters van den sterfhuuse van den voorn. Adriaen de Longueville, die van denzelven huuse proprietaris was per ghifte in daten XXIII^{en} decembre XV^cLI, gheteeckent *Overdyle* ende in d'ander helft per ghifte in daten van den III^{en} in sporcle XV^cLXIX, ondergheteeckent by Cornelis de Ruddere. Ende voorts zo compareerden voor ons scepenen voorn. meestre Adriaen vander Gracht ende Colaert Pontieu, dewelcke hemlieden constitueerden boorghe ende principaels, één voor anderen ende elc voor al, over de voorn. Jan de Buuson ende zyn wyf voor 't garant van de proprieteyt van den voorn. huuse ende van breeder lasten van renten dan hiervooren verclaerst staen.

In kennessen.

Protocol van Cornelis de Ruddere, klerk van de vierschaar van Brugge, over de jaren 1569-1571, blz. 103-105.

6

1574 december 29. — *Gregorius Weyts en echtgenote Johanna vander Raverie vestigen een rente van 10 schelling groot 's jaars op hun huis, staande aan de oostzijde van de Sinte-Katelijnestraat te Brugge, ten voordele van de drukker Jacob Janszeune.*

Kethele, Praet, XXIX^{en} decembre 1574. — Gregooris Weyts ende Janneken vander Raverie, zyn wyf, welke comparanten bezetteden

over hemlieden ende over hemlieden naercommers Jacop Janszuene, den prentere, present ende accepterende voor hem ende zyne naercommers up een huus met datter toebehoort, staende ten voorhoofde in Sinte-Cathelynestrate, an de oostzyde van diere, naest den huuse wylen toebehoorende Cornelis van Blaseme, an de zuudtzyde an d'een zyde, ende den huuse toebehoorende Pieter Mulaert, an de noordtzyde an d'ander zyde, achterwaerts streckende met eene platse van lande ende ghemeene haghe ende bornepit metten huuse van den voorn. Cornelis van Blaseme totter erve wylen toebehoorende Lieven Brulant ende nu Jan van Stichele, al in zulcker voorme ende maniere als tzelve parcheel ter date van desen ghestaen ende gheleghen was, belast dit huus met diversche huusinghen ende eesters an beeden zyden daerneffens liggende met XIII s. gr. tsjaers ten rechten landtcheinse, danof dat dit huus daer hier bezet up ghedaen es jaerlicx ghelden zal de XII gr. tsjaers ende d'ander huusen 't remenant, die men ghelt zulcke persooenen ende ten zulcken termyne binnen den jaere als de lettren van constitutiën dat verclaerssen alze van thien scellinghen grooten tsjaers eeuwelicke rente solvit telcken halven jaere te lossene den penninck zesthiene met zulcken ghelde ende payement als ter date van der aflossinghe cours ende ghanck hebben zal binnen den lande ende graefscepe van Vlaenderen volghende d'ordonnantie van der munte ende dat by vyf scellinghen grooten tsjaers te gheldene ende niet min. Ende es te wetene dat de voorn. Gregooris Weyts gherecht es in 't voorn. huus by ghifte in date den XVI^m in maerte XV^c neghenentzestich gheteeckent by Cornelis de Ruddere, ghezwooren cleric, cum clause taillable.

Protocol van Jan Spetael, klerk van de vier-schaar van Brugge over de jaren 1573-1576, blz. 227.

7

1574 december 31. — *Jan Poiry en zijn echtgenote Johanna vander Stricht dragen aan Gregorius Weyts de eigendom over van een huis staande aan de zuidzijde van de Zilverstraat te Brugge.*

Bruneel, Baston, lest decembre XV^cLXXIII. — Jan Poiry ende Jhannekin, de dochtere van Pieter vander Stricht, de goudslaghere, zyne huusvrauwe, als proprietarissen zynde van den huuse hiernaer verclaerst, also ons scepenen voors. dat bleeck by eene lettere van ghifte in daten van den vichtiensten dach van novembre XV^c

tweenveertich, onderteekent : *G. Coolman*, welke comparanten ghaven halm ende wettelicke ghifte Gooris Weyts, present ende accepterende, ten goeden juusten ende loyalen titel van coope jeghens elcanderen ghedaen, van eenen huuse met een plaetskin van lande daerachter liggende ende met al datter toebehoort, staende ten voorhoofde binnen deser stede in de Zelverstrate, an de zuudtzyde van der strate, naesten den huuse wylen toebehoorende Loy Beck ende nu Cornelis Laurens, den scheppere, met eene ghemeene muere, gote ende aysemente, an de oostzyde an d'een zyde, ende de plaetse van lande ende uitganck wylen toebehoorende Laurens van Cotengys daernaer zyne hoirs ende aeldinghers ende nu Jan vanden Berghe, den voerare, met zyne medepleghers, an de westzyde an d'andere, met eenen vryen muere ende oziedrop ende met eene ghemeene waterloop, duer 's voorseyts wylen Laurens van Cotengys plaetse van lande, desen voorseyden huuse ende tzelfs wylen Laurens huuse toebehoorende, streckende van 't voorseyts Cotengys huuse totter voors. Zelverstrate zoo 't van ouden tyden hadde, achterwaerts streckende met eender plaetse van lande ende ghemeene aysementhuus totter erfve wylen toebehoorende den voorscreven Cotengys ende nu voors. Jan vanden Berghe, den voerare, ende zyne medepleghers, met condition dat zo welcken tyden van nooden wesen zal 't voors. aysement te rumene ende larene dat men dat doen zal te ghemeene coste, elck half ende half, ende de vullichede van dien doen voeren ofte draghen duer 't voors. huus daer hiervooren ghifte of ghegheven es, voorts met zulcke vriheden van luchte van veinsters ende anders als 't verghifte parcheel ende d'huusinghe hadde up 's commons landt van Sint-Salvatorskercke in Brugghe ende der andre diere toebehooren, met vyf scellinghen thien penninghen grooten elckes jaers gaende uut desen voornoomden huuse midsgaders den voornoomden huuse wylen toebehoorende Cornelis Laurens, an de oostzyde daerneffens staende, ten rechten landtcheinse, daerof men jaerlicx ghelt, te wetene : die van Sinte-Janshuus in Brugghe drie scellinghen par., den disch van Sint-Salvators in Brugghe twee scellinghen par., de naercommers van Claeys Haghelin achtien penninghen par., den disch van Sinte-Cruus buuten Brugghe twaelf scellinghen zes penninghen par., der capelrie Sint-Salvators voors. zes scellinghen par., den commune van Sint-Salvatorskercke aldaer tweenvertich scellinghen par., ende de reste van der voors. rente en wist men ten passeerne van desen niet wie men die ghelt, ende van al welke voors. rente dat verghifte parcheel jaerlicx maer en ghelt d'eene heltscheede ende 's voorseyts Cornelis Laurens huuse, daerneffens staende, d'ander heltscheede zonder meer lasten nietjegenstaende dat de ghifte van

meer lasten mentie maken, als dezelve ghelost zynde, cum garant et taillable.

Protocol van Hiëronymus de Morenvael, klerk van de vierschaar van Brugge, over de jaren 1574-1575, fol. 33 v.-34 v.

8

1574 december 31. — *Gregorius Weyts en zijn echtgenote Johanna vande Raverie beloven de som van 48 pond groot op bepaalde tijdstippen aan Jan Poiry te betalen wegens aankoop van het huis aan de zuidzijde van de Zilverstraat te Brugge.*

Idem scepenen, idem dach. — De voornoomde Gooris Weyts ende Jhannekin vande Raverie, zyne huusvrouw, welcke comparanten wedden ende beloveden up den baerblicxsten van hemlieden beeden, één voor andere ende elc voor al, Jan Poiry, present ende accepterende, ofte den bringhere van desen, de somme van achtenveertich ponden gr. Vlaensch, commende ende spruutende dezelve penninghen over den coop van den naervolghenden parcheele, te gheldene ende te betalene de voornoomde somme, te wetene: vyf ponden gr. nu contant ende ghereet, ende de reste by vyf ponden gr. telcken jaere naer de date van desen eerstcommende, verbindende de voorn. comparanten daerinne heurlieder persoonen ende goedinghen, één voor andere ende elc voor al, up eerlicke executie in live ende in goede, ende by spetiaele verbonden de voorn. comparanten daerinne 't voorn. huus metten toebehoorten, omme by ghebreke van betaelinghe van de voornoomde somme ende elc payment byzondere in der manieren voorscreven tzelve parcheel te mueghen doen vercoopene in de weesecamere of tzelve wettelic ofghewonnen ende ghedecreteert waere.

T.a.p., fol. 34 v.

9

1580 augustus 20. — *Gregorius Weyts en echtgenote Johanna vander Raverie vestigen een rente van 10 s. gr. 's jaars op hun huis, staande aan de zuidzijde van de Zilverstraat te Brugge, ten voordele van Joris de Voocht.*

Idem scepenen (Houdtvelde, Schietere), idem dach (XX ougst 1580). — Gooris Weyts ende Jehannekin vander Raverie, zyn huusvrouw, als ervvachtich ende proprietarissen van den parcheele van huuse met datter toebehoort hiernaer verclaerst, ut patet per lettre van ghifte staende in 't registre van J. Morenvael, clercq etc. in

daten van den laetsten in decembre XV^c LXXIII, ende bezetteden over hemlieden ende over huerlieder naercommers Jooris de Voocht, in de presentie van Jacques Modde, die tzelve was over hem accepterende, ende zynen naercommers up een huus met een plaetskin van lande daerachter ligghende ende met al datter toebehoort, staende ten voorhoofde binnen deser stede in de Zelverstrate, an de zuudtzyde van der straete, naesten den huuse wylen toebehoorende Loy Beck ende nu Cornelis Laureins, met eene ghemeene muere, ghote ende aysement, an de oostzyde an d'een zyde, ende de plaetse van lande ende uitgancck wylen toebehoorende Laureins van Cotengys, daernaer zyne hoirs ende aeldynghers, ende nu Jan vanden Berghe, de voerare, met zyne medehoirs, an de westzyde an d'ander zyde, met eenen vryen muere ende oziedroop ende ghemeene waterloop duer 's voors. wylen Laureins van Cotengys plaetse van lande desen voors. huuse ende zelfs wylen Laureins huuse toebehoorende, streckende van 's voors. Cotengys huuse totter voors. Zelverstrate zoo 't van ouden tyden hadde, achterwaerts streckende met eender plaetse van lande ende ghemeene aysement-huuse totter erfve wylen toebehoorende den voorscreven Cotengys ende nu den voors. vanden Berghe ende zyne medepleghers, met conditiën dat zo welcken tyden van nooden wesen zal 't voors. aysement te rumene ende larene dat men dat doen zal te ghemeenene coste, elc alf ende alf, ende de vulichede van dien doen voeren ofte draghen duer 't voors. huus daer hiervooren bezettinghe up ghedaen es; voorts met zulcke vryhede van luchte, van veinsters ende anders, als 't verghifte parcheel ende d'huusinghen daerby staende vóór date van desen ende van ouden tyden hadde, up 's commons landt van Sint-Salvatorskercke in Brugghe ende de andere diere toebehooren, met V s. X d. gr. elckes jaers gaende uute desen voorn. huuse midsgaders den voorn. huuse wylen toebehoorende Cornelis Laureins, an de oostzyde daerneffens staende, ten rechten landscheins, daerof men jaerlicx ghelt, te wetene: die van Sint-Janshuus in Brugghe III s. par., den disch van Sinct-Salvators in Brugghe II s. par., den naercommers van Clais Haggelin XVIII d. par., den disch van Sinte-Cruus buten Brugghe XII s. VI d. par., eene cappelrie Sint-Salvators voors. VI s. par., den commune van Sint-Salvatorskercke aldaer XLII s. par., ende de reste van de voors. rente en wist men ten passeirne niet wie men die ghalt, van al welcke voors. rente dit parcheel jaerlicx maer en ghelt d'eene heltscheede ende 's voors. Cornelis Laureins huus, daerneffens staende, d'ander heltscheede zonder meer lasten, nietjegenstaende dat de ghifte van meer lasten mentie makende es als dezelve ghelost zyn; alze van X s. gr. eeuwelicke rente elckes jaers, boven de voors. lasten

vooren daeruute gaende, of de weerde daer overe in andren payementen, te betalene telcken alfven jare, te lossene den penninck XVI, ghelyck de voors. comparanten ende acceptant kennen by desen ontfaen ende ooc betaelt t'hebbene, met zulcken ghelde ende payemente als ter date van der oflossinghe cours ende ganc hebben zal bin den lande ende graefscepe van Vlaendren, behouden der clause van taillable.

*Protocol van Bartholomeus Berot, klerk van de
vierschaar van Brugge, over de jaren 1579-1581,
fol. 185 v. - 186 v.*

10

1584 december 9. — *Pieter van Zwevezele en zijn echtgenote Catharina Weyts verlenen kwijschelding aan hun moeder, Johanna vande Raverie, na verdeling van het sterfhuis van hun vader, Gregorius Weyts. Pieter van Zwevezele en zijn echtgenote erven de eigendom van een huis aan de zuidzijde van de Zilverstraat te Brugge; de weduwe van Gregorius Weyts behoudt de eigendom van een huis aan de noordzijde van dezelfde straat.*

Berghe, Baston, idem dach (X^{en} decembre LXXXIIII). — Pieter van Zwevezele ende Catelyne Weydts, zyn wyf, alleene hoirs unyque in de helft van de achterghelacten goedynghen van Gregoris Weydts, 's voorseydts Kathelynens vadere was, hebben quyte ghescholden ende by dese jeghenwoordighe lettre schelden quyte Jhanneken vander Raverie, huerlieder moedere, van alle den deele, goede, mueble ende immueble, als hemlieden zoude moghen toecommen ende ghesuccedeert weesen by der aflivicheydt als vooren, midts hebbende by voorme van uutcoope een huus met een plaetsken van lande daerachter liggende, staende ten voorhoofde binnen deser stede in de Zilverstraete, an de zuudtzyde van diere, naesten den huuse van Cornelis Lauwereins an de oostzyde ende den huuse van Jan vanden Berghe an de westzyde, breeder beleght by de lettre van ervenese daervan wesende in daten van den ladtsten decembre LXXIIII, gheteckent *Berot* per regystre *Morenvael*, belast met V. s. X grooten daeruute gaende metten huuse ter oostzyde ten rechten lancheynse, van welcke rente dit parcheel ghelden moet d'een heltscheede ende 't huus ter oostzyde d'ander heltscheede, voorts noch alleene belast met X s. grooten tsaers den penninck XVI, die men ghelt naer 't verclaers van de briefven danof zynde, kennende hemlieden voorts vernouft van alle andre liquyde bate ten zelve sterfhuuse bevonden, latende jehens aldies voorseydt es de voorn. bezitteghe alleene gherecht in een huus met datter

toebehoort, staende binnen deser stede in de Zelfverstraete, an de noordtzyde van der straete, naesten den huuse van Pietre de Deckere met ghemeene muere, an de oostzyde, ende den huuse van den godtshuuse van de Magdaleenen, an de westzyde, breder belegghert by de lettre van erfvenesse in daten van den IX^m sporcle LXXII, gheteekendt: *C. Bernaerds* (5), belast met LIX s. par. tsjaers daeruute gaende ten rechten lancheynse, ende V s. grooten tsjaers den penninck XVIII, voorts in alle andre manieren van goedynghen hoe die zyn ofte wesen moghen, gheene uuteghesteecken nochte ghereserveert, daer jeghens oock ghelast blyvende in alle de comeren ende lasten van denzelven sterfhuuse, ter causen van denwelcken de voorn. weduwe wedde ende beloofde hemlieden comparanten jeghens elcken te indempneeren.

Protocol van Bartholomeus vander Praet, klerk van de vierschaar van Brugge, over de jaren 1584-1585, fol. 163 r. - v.

11

1587 april 5. — *Johanna vande Raverie erkent de soms van 4 pond groot schuldig te zyn aan haar schoonbroeder, Willem Weyts, wegens het uitvoeren van werk, en verbindt daarvoor de eigendom van een huis aan de noordzijde van de Zilverstraat te Brugge.*

Hende, Bueneken, V^m april 1587. — Jehanneken vande Raverie, wedue van Gooris Weyts, dewelcke kende ende leedt wel ende duechdelick schuldich zynde Guillaume Weyts, haeren broedre, present ende accepterende, of den bringher deser, de somme van vier ponden grooten, procederende dezelve somme van diversche partijen van wercke ende leveringhe tusschen elcandren berekent, te gheldene ende betaelen de voornoemde somme van IIII lb. grooten in de naevolghende paeyementen, te wetene: zo wanneer als den tyt zoude moghen verandren ende dat als 't cooren afslaan zal ende dat men 't om eenen redelicken penninck coopen zal mueghen by vyf scellynghen grooten ofte X s. gr. smaels ten ghenaecke van der comparante, daerinne verbyndende ende verobligierende hueren persoon ende goedynghen, present ende toecommende, ende by speciaele ypotequiert bovendien daerinne noch een huus met zynen toebehoorten, staende ten voorhoofde binnen deser stede in de Zelfverstrate, an de noordzyde van der strate, naest den huuse

5. De protocollen van Cornelis Beernaerts, klerk van de vierschaar van Brugge, zyn voor de hier van belang zijnde periode niet be-
waard gebleven.

toebehoorende Pieter de Decker met gemeenen muer, an de oostzyde an d'een zide, ende den huuse toebehoorende den godshuuse van de Magdaleene, an de westzide an d'ander zide, breeder by der lettre van ervenese belegbert die ter date van desen niet vyndelick en was, jaerlicx belast 't voornoemde huus in LIX s. par. tsjaers daeruute gaende ten rechten landtcheinse, ende vyf scellinghen grooten 's jaers den penninck XVIII, die men al gelt naer 't verclaers van de brieven danof zynde, omme by ghebreke van betalinghe van de voorseide verkende somme in der manieren voorscreven tzelve ghebrek daeranne te mueghen verhaelen ende recouvreren by vercoopinghe naer de doodt van haer comparante ende niet eer met halleghebode etc. Ende es te weten dat de voorn. comparante in de proprieteyt van den voors. parcheele gherecht was by eene lettre van quytsceldinghe in date van den IX^{en} decembre 1584, onderteekent *B. vander Praet*, ghezworen clerq etc. ons scepenen ten passeren van desen ghetoocht.

In kennessen etc.

Protocol van Pieter de Wagbemaker, klerk van de vierschaar van Brugge, over de jaren 1586-1588, fol. 59 r.-v.

12

1600 november 22. — *Johanna vande Raverie, weduwe van Gregorius Weyts, draagt aan Joris Pieters de eigendom over van een huis aan de noordzijde van de Zilverstraat te Brugge.*

Claesins, Hecke, XXII novembre 16^c. — Compareert Jhanneken vande Raverie, weduwe van Gregooris Weyts, erfachtich ende proprietresse wesende van den naervolghenden huuse, so ons scepenen voorseyt dat bleec by zeker lettre van quytsceldinghe, ghemaect tusschen haer ende Pieter van Zwevezele, ghetraut hebbende Catelyne filia Gregooris Weyts voorseyt ghehadt by de voorn. Johanne, vanden achterghelaten ghoedinghen van denselven Gregooris, so ons scepenen voorseyt dat bleec by dezelve lettre in daten van den IX^{en} decembre XV^cLXXXIIII gheteekent: *B. vander Praet*, ten desen ghetoocht, ghaf halm ende wettelicke ghifte Jooris Pieters filius Jacop, present ende accepterende, ten tytlen van loyalen coope met elcanderen danof ghedaen, danof zou comparante haer te vullen content houdt, al van een huus met zynen toebehoorten, staende ten voorhoofde binnen deser stede in de Zilverstrate, an de noordzyde van diere, naesten den huuse toebehoorende den godshuuse van der Magdaleenen, met al zulcke vriheden, condicien ende bespreken, als zeker lettre ghepasseert vóór scepenen tusschen den

proprietarissen desen huuse ende den anderen huuse den III^{en} sporcle LXI gheteckent: *Momengi* verclaerst, an de zuudtzyde, ende den huuse toebehoorende Pietre Lippens met ghemeene muere an de oostzyde, achterwaerts streckende met zeker platsken van lande ende aysemente daerbinnen staende tot jeghens de erfve van Pietre de Deckere, emmers in zulcker vormen ende manieren als tzelve parcheel ter date van desen ghestaen ende ghelegghen was, belast met LIX scellinghen par. tsjaers ten rechten landtcheynse danof (men) ghelt Sint-Juliens IIII s. gr., ende de reste 't commun van Sint-Salvators, ende noch met V s. gr. tsjaers den penninck XVIII die men ghelt Gillis vande Steene, cum garant.

(*Getekend* :) By myn Jooris Pieters.

+ (merk van Johanna vande Raverie)

Protocol van Bartholomeus vander Praet, klerk van de vierschaar van Brugge, over de jaren 1600-1602, fol. 71 r.-v.